

27.9.2013

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Att. kirjaamo@minedu, tutke@minedu

Lausuntopyyntö ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi/OKM003:00/2012

KUVATAITEEN KOULUTUSTOIMIKUNNAN LAUSUNTO

Kuvataiteen koulutustoimikunta kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeessa (TUTKE2). Koulutustoimikunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

- Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämisen **tavoitteet** ovat hyviä sekä työelämän, yrittäjyyden ja itsenäisen ammatinharjoittamisen näkökulmista kannatettavia.

Yhteiset tutkinnon osat

- Yhteisen tutkinnon osan ”Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen” osa-alueen ”Taide ja kulttuuri” tulee sisältyä tutkintoon pakollisena osa-alueena. Monikulttuuristuvassa maailmassa taiteeseen ja erityisesti kulttuuriin liittyvän osaamisen merkitys korostuu entisestään. Myös visuaaliset ärsykkeet ovat huomattavasti lisääntyneet, minkä johdosta myös taiteeseen liittyvän osaamisen olisi entisestään kasvatettava mukana.
- Taiteen ja kulttuurin osa-alueen valinnaisuus irrottaisi kulttuurisen osaamisen tutkintokokonaisuudesta kaventaen näkökulmia monella tavalla, kun lähtökohtana tuotettavan osaamisen pitäisi olla mieluummin laaja-alaista. Sosiaalisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen taito- ja taideaineita apuna käyttäen on tehokkain tapa yhteiskunnan ilmiöiden, vuorovaikutusten ja -vaikuttamisen ymmärtämiseen. Valinnaisuuden myötä seuraukset olisivat negatiivisia ja kauaskantoisia, kuten näiden päätösten myötä syntyvien mahdollisten vahinkojen korjaaminenkin sitten olisi.
- Taiteen lisäksi visuaalisuus ja estetiikka ovat läsnä sekä vaikuttavat kaikkialla elämässä ja työssä. Osaaminen tulee suhteuttaa kunkin tutkinnon alaan ja ammattiin, mikä onnistuu parhaiten integroimalla niitä ammatillisiin tutkinnon osiin.
- Perusopetus tuottaa yhä heikompia valmiuksia elämää varten tarvittavaan kulttuuriseen ymmärtämiseen. Verrattuna lukio-opintojen vastaavaan kokonaisuuteen on ammatillisen perustutkinnon ”Taide ja kulttuuri” -osa-alueen painoarvo esityksessä hyvin merkityksetön. Elämään ja jossain vaiheessa mahdollisiin jatko-opintoihin siirtymisen tueksi tulee mahdollistaa osa-alueen vahvistaminen myös ammatillisella toisella asteella.
- Taiteen, visuaalisuuden ja estetiikan osaamisvaatimusten tulisi myös olla eikäsidonniaisia eli tutkinnon suorittamistavasta riippumattomia. Kädentaidot sekä sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen ovat myös tärkeitä ja ar-

27.9.2013

vokkaita osaamisalueita kaikenikäisille työelämässä jaksamisen, työurien pidentämisen ja yleisen hyvinvoinnin kannalta.

- Taiteen ja kulttuurin opintojen valinnaisuus irroittaisi kulttuurisen osaamisen osa-alueen tutkintokokonaisuudesta kaventaen näkökulmia monella tavalla, kun lähtökohtana opintojen pitäisi olla mieluummin laaja-alaisia. Sosiaalisen ja kulttuurisen osaamisen opiskelu taito- ja taideaineita apuna käyttäen on tehokkain tapa yhteiskunnan ilmiöiden, vuorovaikutusten ja -vaikuttamisen ymmärtämiseen. Tällaisen päätöksen myötä seuraukset olisivat negatiivisia ja kauaskantoisia, kuten näiden päätösten myötä syntyneiden vahinkojen korjaaminenkin sitten olisi.

Osaamispisteet

- Osaamispisteet sekä niiden mitoitukset tulee määritellä selkeästi. Määrittelyn tulee noudattaa ECVEET-suositusta, jotta opintosuoritusten siirto mahdollistuisi yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.
- Selkeä järjestelmä helpottaa osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, ja varmistaa täten opiskelijan/tutkinnon suorittajan oikeusturvaa esimerkiksi jatko-opinnoissa kotimaassa tai ulkomailla.
- Taiteen ja kulttuurin alalle on tyypillistä liikkuvuus järjestelmästä toiseen, jonka avulla haetaan vaikutteita ja pohjaa ammatin harjoittamiseen. Tuloksena taiteen edustajat mielletään usein edelläkävijöiksi. Opintosuoritusten siirtojärjestelmä on erinomainen työkalu hankitun osaamisen siirtämiseksi yksilön sekä niiden markkinoiden eduksi, joilla hän toimii tai tulee toimimaan.
- Osaamispisteiden suhde korkea-asteen ECTS-järjestelmään olisi hyvä määritellä tai ”avata”, jotta osaamisen tunnustaminen ammatillisen toisen asteen ja korkea-asteen välillä helpottuisi.
- Osaamispisteet tulee ottaa käyttöön sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa että näyttötutkinnoissa. Taiteen parissa työskentelevien näkökulmasta tutkinnon suorittamistavalla ei ole merkitystä, joten sen ei pidä myöskään saattaa eriarvoiseen asemaan niitä tutkinnon suorittaneita, joilla tutkintotodistuksessa ei ole määritelty tutkinnon laajuutta osaamispisteinä.

Tutkintojen laaja-alaisuus

- Tutkintojen tulee olla riittävän laaja-alaisia, mikä vahvistaa työllistymistä koulutusta tai suoritettua tutkintoa vastaaviin tehtäviin sekä mahdollistavat myös opintojen jatkamisen usealle alalle. Kuvallisen ilmaisun sekä kuva- ja mediataiteen lähialueita voisi tarkastella laajasti. Esimerkiksi viestinnän lisäksi muutkin kulttuurialat kuten esimerkiksi mediataide, musiikki, käsi- ja taideteollisuus, eri estraditaiteet ja peliteknologia tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen tarkasteluun rajapinnoilla.
- Laaja-alaisia tutkintoja muodostettaessa mahdolliset erilaisuudet ja erityispiirteet esim. taiteen, kulttuurin ja viestinnän alojen suhteen tulisi huomioida tutkintojen ja tutkintojen perusteiden laajuuksissa ja sisällöissä. Mahdollista laaja-alaista tutkintoa muodostettaessa myös ISCED-luokitus voi

27.9.2013

olla antamassa suuntaviivoja tutkintoja ja tutkinnon perusteita kehitettäessä.

Tutkintojen nimet ja tutkintonimikkeet

- Vakiintuneita tutkintojen nimiä tai tutkintonimikkeitä ei kannata muuttaa, ja tämän esitys mahdollistaakin.

Oppimisen ja osaamisen arviointi

- Sekä oppimisen että osaamisen arvioinnin tulee olla ymmärrettäviä kokonaisuuksia, mitä esitys parantaakin nykytilanteeseen verrattuna.
- Järjestelmää kehitettäessä tulee huomioida myös arvioinnin ilmeneminen erilaisissa todistuksessa, etenkin arviointimerkintöjen vertailtavuuden suhteen.

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

- **Yhteisen tutkinnon osan ”Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen” osa-alueen ”Taide ja kulttuuri” tulee sisältyä pakollisena osa-alueena yhteisiin tutkinnon osiin.**
- **Osaamispisteet tulee ammatillisen peruskoulutuksen lisäksi ottaa käyttöön myös näyttötutkinnoissa.**
- **Tutkintojen tulee olla laaja-alaisia.**
- **Vakiintuneita tutkintojen nimiä tai tutkintonimikkeitä ei tule muuttaa.**

KUVATAITEEN KOULUTUSTOIMIKUNTA

Kirsti Nenye

Koulutustoimikunnan puheenjohtaja

Kati Lounema

Koulutustoimikunnan sihteeri

TIEDOKSI

Kuvataiteen koulutustoimikunnan jäsenet ja varajäsenet